

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Salg av selvet: En dokumentanalyse av digitalt sexarbeid.

Commodification of the Self: A document analysis of digital sex work.

**Mona Kristin Jørgensen, kandidatnummer
410**

Sosiologi - Ungdomssosiologi SO590

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (FØS) / Institutt for samfunnsvitenskap / Sosiologi- ungdomssosiologi

Veileder: Tomas Hostad Løding

23.05.2022

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Da var også mitt studieløp kommet til veis ende. Tre lærerike år med utfordringer, mestring og god lærdom er puttet i ryggsekken min, og skal stolt bæres med videre på min akademiske ferd. Jeg ønsker å rette en stor takk til alle lærere og forelesere som har stått ansvarlig for læringsformidling; dere har vært dyktige og gode, og uten dere ville ikke denne oppgaven funnet sted i dag. Jeg vil også takke mamma og pappa, for å holde ut med det endeløse maset om denne oppgaven; deres gode diskusjoner, innspill og fine ord fra sidelinjen. Takk til mine sprudlende, fine samboere, Thea og Sanne. Dere gjør hverdagen morsom, spennende og uforutsigbar.

Til slutt ønsker jeg å takke min veileder, Tomas Hostad Løding for å være klok, oppmuntrende og god i tilbakemeldingene. Din veiledning har evnet å øke min interesse og motivasjon for oppgaven etter hvert som arbeidet har pågått.

Mona Kristin Skjelfjord Jørgensen

Sogndal, mai 2022

Sammendrag

Denne oppgaven er en dokumentanalyse av unge kvinner som arbeider med digitalt sexarbeid. Mitt ønske med oppgaven er å avdekke en forståelse av hvorfor kvinner tilnærmer seg et kontroversielt arbeid som i stor grad er underlagt stigmatisering og kritikk. For å besvare problemstillingen, har jeg benyttet meg av ulike teorier: Jeg har gitt Goffmans teori om stigmatisering sin plass i oppgaven, Hallgrímsdóttir et.al., om hvordan stigma kan oppleves for den enkelte, Lamonts teori om grensedragninger, Marx om arbeid og hvorvidt det er selvrealiserende eller fremmedgjørende, samt Hochschilds teori om emosjonelt arbeid. Alle disse tilnærmingene skal evne å gi et teoretisk grunnlag for de ulike faktorene som påvirker de unge kvinnene til å tiltrekkes sexarbeid; disse teoriene analyserer jeg opp mot empirisk sekundærdata. Det empiriske materialet som analyseres er ulike kvalitative medieoppslag med unge kvinner, både med norsk- og utenlandsk bakgrunn, som arbeider med digitalt salg av ulike seksuelle tjenester. Analysen min konkluderer med at kvinnene tilnærmer seg slikt arbeid av sammensatte årsaker. Det aspektet som var viktigst for samtlige var det økonomiske perspektivet, samt muligheten arbeidet tilrettela for å individets autonomi. Dernest framtrådte motivasjoner som omhandlet et kvinnefrigjørende aspekt, hvor noen av kvinnene anså jobben sin som et mulig viktig symbolsk brudd med den historiske undertrykkelsen av kvinnelig seksualitet. Mange kunne også drive med sysselen fordi de hadde et avslappet, naturlig forhold til kropp og nakenhet; de anså arbeidet som kunst. Andre interessante funn var at samtlige av de norske kvinnene var særlig opptatt av å sette grenser for seg selv for å kunne holde på med arbeidet, noe som skilte seg fra de internasjonale aktørene, som satte få til ingen grenser. Kvinnene så også på sitt arbeid som meningsfullt av ulike årsaker, eksempelvis ved å oppfylle kunden sine emosjonelle og seksuelle behov, som viste seg gjennom stor taknemlighet, eller basert på det faktum at de trivdes med arbeidet sitt, og fant det meningsfullt i at deres tilværelse ble forbedret, mer selvstendig og i større grad lukrativ. Alle de ulike faktorene påvirket kvinnenes tilnærming til arbeidet sitt, og tillot dem å fortsette med det til tross for stigmatisering fra samfunnet rundt dem.

Abstract

This thesis is a document analysis of young women working with digital sex work. My ambition with this thesis is to reveal an understanding of why women approach such a controversial labor that is largely a subject to stigma and criticism. To answer the issue, I have used various theories: I have given Goffman's theory of stigma its place in the thesis, Hallgrímsdóttir's (et.al.) theory on how stigma can be experienced for the individual, Lamont's theory of boundaries, Marx's theory about work and whether it is self-realizing or alienating and Hochschild's theory about emotional labor. These approaches are meant to provide a theoretical basis for the various factors that influence young women to be attracted to sex work; I analyze these theories against empirical secondary data. The empirical material that is analyzed, consist of various qualitative media reports with young women, both with Norwegian and foreign backgrounds, who work with digital sales of various sexual services. My analysis concludes that women approach such work for complex reasons. The aspect that was most important to all, was the financial perspective, as well as the opportunity the labor facilitated to the individual's autonomy. Secondly, motivations emerged that dealt with a women-liberating aspect, where some of the women regarded their work as a possible important symbolic break with the historical oppression of female sexuality. Many could also engage in the labor because they had a relaxed, natural relationship with the human body and nudity; they regarded the work as art. Other interesting findings were that all of the Norwegian women were particularly concerned with setting boundaries for themselves in order to keep up with the work, which differed from the international actors, who set few to no boundaries. The women also saw their work as meaningful for various reasons, for example by fulfilling their client's emotional and sexual needs, which were expressed through great gratitude, or based on the fact that they enjoyed their work, and found it meaningful that their lives were improved, gave them more independence and a more lucrative life. All the different factors influenced the women's approach to their work and allowed them to continue doing so, despite stigma from the society around them.

Innholdsfortegnelse

1.	Introduksjon av oppgaven	1
2.	Kontekstualisering av oppgaven	2
2.1.	Kunnskapsstatus – Hvilken forskning finnes på temaet?	3
2.2.	Kvinnehistorie - Seksualitet og seksuell identitet	4
3.	Metode.....	5
3.0.	Dokumentanalyse	5
3.1.	Utvalg av dokumenter	5
3.2.	Utfordringer og styrker.....	6
3.3.	Vurdering av dokument - Validitet og reliabilitet	7
4.	Teoretiske tilnærminger	8
4.1.	Stigmatisering som sosialt fenomen.....	8
4.2.	Samfunnets normative holdninger til sexarbeid	9
4.3.	Å trekke symbolske grenser	10
4.4.	Digitalt sexarbeid – Arbeid som kreativt og emosjonelt eller stigmatiserende?	11
5.	Diskusjon.....	12
5.1.	Kvinnernes motivasjonsfaktorer for valg av arbeid.....	12
5.1.1.	Økonomi og autonomi som motivasjonsfaktor	13
5.1.2.	Et symbol om kvinnefrigjøring?.....	14
5.1.3.	Bedre selvtillit av å «selge seg selv»	16
5.2.	Å beholde trusa på er å beholde verdigheten - Å sette grenser	16

5.3.	<i>Bære eller bryte</i> – Sexarbeideres møte med stigmatisering	18
5.4.	En meningsfull arbeidstilværelse i en verden av stigma	20
6.	Konklusjon	22
	Litteraturliste	23
	Selvvalgt litteratur	23
	Empirisk materiale	25

1. Introduksjon av oppgaven

Globalisering og digitalisering har forandret vår måte å samhandle, kommunisere og drive arbeid på. Et av mange lønnsarbeid som er sterkt preget av dette skiftet er blant annet digitalt sexarbeid. Sexarbeid har siden digitaliseringen i større grad forflyttet seg fra å ha sin utbredelse på gaten, til å få en stor plattform på internett. Dette har ført til tryggere omgivelser og arbeidsvilkår for innholdsprodusenter, men også nye former for farer og risikoer. Kvinner i slikt arbeid kommuniserer via internett, og arbeidet har i stor grad endret seg fra fysisk prostitusjon til digital prostitusjon gjennom teksting, video- og bildeutveksling.

Sexarbeid, så langt det strekker seg til salg av seksuelle bilder og videoer, er et lovlig beskattet og lønnet arbeid som opplever stigmatisering og marginalisering i det breiere samfunnslag. De normative samfunnsberetningene handler i stor grad om å se kvinner som et offer og en vare, og blir tilført en moraliserende merkelapp (Poppi & Sandberg, 2018, s. 5-6). Men er disse beretningene reelle og legitime? Hva med de kvinnene som velger slikt arbeid av fri vilje, med ønske og interesse av et slikt lønnsarbeid?

Jeg skal i denne oppgaven se på kvinnenenes egne narrativ når det kommer til sexarbeid. Jeg skal analysere deres forklaringer av hvorfor de tilnærmer seg et slikt arbeid, og hvordan disse beretningene kan bidra til økt forståelse av arbeidet og kvinnene som bedriver det.

Oppgaven har som mål å bidra til å øke forståelsen for hvorfor unge kvinner tiltrekkes digitalt seksuelt lønnsarbeid, til tross for demoraliserende holdninger og stigmatisering. Samfunnet har lenge tilskrevet sexarbeid en offentlig diskurs som ser på aktiviteten som et sosialt problem som skaper moralsk ubehag (Poppi & Sandberg, 2019, s. 4-7). Arbeidet er underlagt en stigmatisering som både går ut over det arbeidende vesen, samt det personlige jeget. Jeg ønsker å fokusere på arbeidet sett fra kvinnenenes ståsted, og analysere deres egne forklaringer om motivasjoner og interesser for arbeidet. Jeg har valgt følgende problemstilling:

Hvordan kan vi forstå unge kvinners tilnærming til internettbasert sexarbeid?

Jeg ønsker med denne problemstillingen å avdekke hvordan de unge kvinnene, sett fra deres egne fortellinger, forklarer sin motivasjon for yrket.

Jeg har avgrenset oppgaven til å omhandle unge kvinner som selger seksuelle tjenester via internett; dette innebærer selvstendige, uavhengige sexarbeidere som driver egen «merkevare». Med digitalt salg av sex refererer jeg til kvinnene som innholdsprodusenter på ulike plattformer, hvor de kan selge bilder, videoer, samt være i direkte kontakt med sine forbrukere.

Jeg har valgt å ikke avgrense meg til spesifikk alder eller bestemte geografiske områder. Jeg skal dog forsøke å ta et ekstra dypdykk i norske kvinner som driver med sexarbeid, for dernest å sammenligne dem med andre land.

I kapittel 1 vil jeg gjøre rede for tema og problemstilling, samt avgrensning. Jeg har valgt å legge inn et kontekstuekt kapittel (2) for å vise til ulik bakgrunn for oppgaven. Her vil jeg ta for meg spørsmål som hvor mye forskning som finnes om temaet, redegjørelse av fenomenet og historisk bakgrunn. I kapittel 3 skal jeg begrunne mitt valg av metode, og presentere metodiske fordeler og utfordringer. Kapittel 4 vil inneholde teoretiske tilnæringer som skal diskuteres i kapittel 5, som er oppgavens drøftingsdel. Her skal jeg diskutere problemstillingen med utgangspunkt i en rekke intervju hentet fra ulike aviser. Avslutningsvis (6), skal jeg komme med en konklusjon som besvarer problemstillingen min.

2. Kontekstualisering av oppgaven

Digitalt sexarbeid er et gammelt fenomen, men digitalt sexarbeid slik vi kjenner det i dag, har utbredt seg de siste årene ettersom nye plattformer har gjort arbeidet lettere, tryggere og dernest mer attraktivt. Digitalt sexarbeid er en bred definisjon som omhandler en rekke ulike tjenester, men i sin essens er det å selge seksuelle tjenester ved bruken av internett.

Jeg definerer sexarbeid med utgangspunkt i Jones (2005) sin definisjon av «Online sex work»: Sexarbeid defineres i denne oppgaven som internett-medierte seksuelle tjenester (2005, s. 560). Dette refererer gjerne til eksempelvis salg av seksuelle tjenester som video, bilder, men også private chat-, bilde- og videosamtaler. Denne typen sexarbeid omtaler Sanders et.al., (2017) som indirekte sexarbeid, ettersom de unge kvinnene primært driver virtuelt arbeid som ikke strekker seg til fysisk kontakt (2017, s. 4).

Det er svært vanskelig å si noe om hvor utbredt sexarbeid er. Å avdekke et eksakt omfang av fenomenet er svært utfordrende, og man kan hevde det finnes et stort mørketall; men det at fenomenet eksisterer er godt bevist. Det er også forskning som viser til at arbeidet har utbredt seg under koronapandemiens nedstengning i 2020, og at det i dag er i stadig vekst (Van der Nagel, 2021, s. 396).

2.1. Kunnskapsstatus – Hvilken forskning finnes på temaet?

Det finnes forskning rundt temaet sexarbeid og prostitusjon, men forskning som tar utgangspunkt i digitalt salg av seksuelle tjenester oppleves som mindre tilstedeværende. Selv om digitalt sexarbeid ikke er nytt i seg selv, har det via ulike plattformer økt de siste årene, og det kan diskuteres hvorvidt det er et digitalt fenomen som relativt nylig har oppnådd en akademisk interesse. Til tross for mangel på forskning rundt tema om digitalt sexarbeid, finnes det mye empirisk forskning om generelt sexarbeid og prostitusjon som er relevant for min problemstilling, og som belyser saksfeltet mitt på en god måte.

En empirisk forskning jeg ønsker å ta med i oppgaven er en artikkel om hvordan medias portrettering av prostituerte bidrar til stigmatisering. Media har stor makt når det gjelder å opprettholde beretninger om sårbare grupper; dette er også gjeldende for unge kvinner som driver med digitalt sexarbeid. Hallgrímsdóttirs et.al. (2008) forskning viser at media har en tendens til å hentyde at kvinnelige sexarbeidere besitter karaktermessige, fysiske defekter og skavanker, som eksempelvis skjørhet eller utseendemessige mangler og ufullkommenheter; skildringene har som mål å representere kvinnene som «fullstendig moralsk skadet» (2008, s. 133).

De hevder dagens medieskildring rundt sexarbeid er ganske fjernt fra arbeidets realitet; den evner å reflektere en form for moraliserende stigma og sosial bekymring, som ikke er like tilstedeværende i det virkelige liv som det portretteres å være (Hallgrímsdóttir, mfl., 2008, s. 133). Denne portrettingen av sexarbeid har også en tendens til å følge historiske stereotypier av kvinnene som rusmisbrukere, mennesker som kommer fra ødelagte hjem m.m. Dermed bidrar de med å stemple dem som noe de ofte ikke er. En slik skildring evner å avvise arbeiderne som «menneskelig vesen», og tilfører dem rolle som et ødelagt og skadet produkt (Hallgrímsdóttir, mfl., 2008, s. 133). Stereotypien og stigmatiseringen blir opprettholdt og videreført ettersom publikum er i mangel av erfaringskunnskap som kan utfordre de medierte

beretningene om arbeidet (Hallgrímsdóttir et.al., 2008, s. 121).

Artikkelen bygger opprinnelig på medieartikler fra to byer i Victoria, Canada, og det uttrykkes at artikkelen ikke evner å kunne legge et generaliserende fundament. Jeg velger likevel å dra nytte av forskningen; den tradisjonelle stigmatiseringen som fant sted i Victoria, kan man hevde også oppleves andre steder i verden. Deres forskning tar utgangspunkt i fysisk prostitusjon, ulikt fra mitt digitale, men jeg vil likevel dra det inn som et relevant moment for stigmatisering.

En annen empirisk forskning jeg vil dra nytte av er Poppi og Sandbergs (2019) forskning om hva som tiltrekker kvinner sexarbeid. Empirien var samlet inn netnografisk, med 15 øst-europeiske kvinner som hadde interesse for sexarbeid, men som hadde ingen erfaring innen arbeidet (2019, s. 1-3). Heller ikke denne studien avgrenser seg til digitalt sexarbeid, men deres empiriske funn om motivasjoner anser jeg å være høyst relevant for meg å innlemme i min analyse. Funnene deres representerte ulike interesser for arbeidet; flere av kvinnene uttalte at de stod i en livssituasjon som opplevdes som utfordrende økonomisk; kvinnene anså arbeidet som et sosio-relasjonelt arbeid som ga dem muligheten til sosial mobilitet, autonomi og økonomisk frigjøring (Poppi & Sandberg, 2019, s. 23). Flere av kvinnene så også på arbeidet som en potensiell inngang til andre luksuriøse yrker, som eksempelvis moteskaper eller modell (Poppi & Sandberg, 2019, s. 10-11).

2.2. Kvinnehistorie - Seksualitet og seksuell identitet

For å bidra til økt forståelse av stigmatisering og perspektivet på sexarbeid som frigjørende, ønsker jeg å presentere litt kvinnehistorie. Dette historiske perspektivet er ment som et verktøy for leser, og kommer ikke til å anvendes i drøftingen.

Helt siden nedskreven historie har kvinner blitt sett på som et «annet kjønn». Gifte kvinner var lenge umyndiggjort, tiltenkt ektemannens eiendel og var underlagt en sterk seksuell avmakt (Blom et.al., 2005, s. 173-174). Den rådende diskursen var at sex var mellom mann og kone, og tilhørte den intime privatsfæren. Menn derimot, ble unntatt de strenge kravene om seksuell avholdenhet og monogami; en seksuell dobbeltmoral som krevde kvinnenes selvtukt, men som bevilget mannen flere erotiske forhold (Blom et.al., 2005, s. 174).

Til tross for den seksuelle revolusjon, liberalismens oppbrudd med seksuell sensur og kritikk, forgikk oppbruddet og endringene langsomt. Det oppstod en spenning mellom kvinner og

menn, som varte over lengre tid; en spenning som hadde sine røtter i diskursen om sex som skambelagt (Cook, 2004, s. 121). Da prevensjonen kom for første gang var det en legevitenskapelig jubel, men kvinner var dog skeptiske til å gi avkall på sin avholdenhet, som var et symbol på seksuell makt. Etter hvert ble det mer akseptert å gi avkall på ekteskap, og rydde rom for kjærlighetsforhold, noe som igjen bidro til økt aksept av kvinnelig seksuell identitet og sex utenfor ekteskap. Kvinner opplevde nå å få økt grad av eierskap over eget legeme og seksualitet (Cook, 2004, s. 119-121).

Selv om den seksuelle revolusjon utfordret den moralske panikken, opplevdes det som et begrenset brudd med den konservative beretningen. Til tross for at de historiske holdningene til kvinner og deres seksualitet myknet, har den ført med seg flere tiår med stigmatisering og moraliserende samfunnsdiskurser.

3. Metode

3.0. Dokumentanalyse

Oppgaven min har som mål å avdekke og øke forståelsen for *hvorfor* kvinner bedriver digitalt sexarbeid, sett fra *deres* narrativ. En slik problemstilling vil åpne for en rekke ulike metodiske tilnærminger som egner seg for å besvare spørsmålet. En kvalitativ metode egner seg godt når man ønsker å avklare begreper og fenomen; og dernest hvordan mennesker forstår og fortolker ulike situasjoner (Jacobsen, 2015). Jeg har valgt å benytte meg av dokumentanalyse som metode ettersom den fungerer som et godt verktøy for å besvare min problemstilling. Metoden er også kjent som *kvalitativ innholdsanalyse*, hvor man analyserer sekundærdata i forsøk på å besvare problemstillingen. En slik metode oppfattes som en ikke-påtrengende metode, der forsker genererer empiriske data uten å være i kontakt med informantene (Tjora, 2021, s. 195).

3.1. Utvalg av dokumenter

I en dokumentanalyse studerer man sekundærdata (Jacobsen, 2015, s. 170-174).

Sekundærdata er dokument som samles inn for å besvare en problemstilling dokumentet opprinnelig ikke er ment for (Thagaard, 2013, s. 59). Oppgavens empiri baseres på gjenbruk

av kvalitative intervjuer fra innholdsprodusenter, som allerede er gjennomført av journalister, og som ligger tilgjengelig via nettaviser, nettmagasin etc. Jeg skal tolke og analysere meningsinnholdet i dokumentene og dernest forsøke å besvare problemstillingen min.

Empirien er en samling av intervjuer fra 13 ulike innholdsprodusenter, både norske og utenlandske, som er publisert i en rekke aviser som blant annet VG, Tv2, Fædrelandsvennen, NRK, samt internasjonale aviser som The Guardian og The New York Times. Jeg har valgt å omtale kvinnene med termen *Innholdsprodusent* og dernest nummerere dem.

Innholdsprodusent 1-8 er norske kvinner i alderen 22-29 år under tidspunktet for intervjuene. Innholdsprodusent 9-13 har en ikke-norsk landbakgrunn, og er bosatt blant annet i USA og England. Aldersspennet blant disse er 21-28 år.

3.2. utfordringer og styrker

Det finnes ulike problemstillinger hvor en slik metodisk tilnærming kan vise seg å være nyttig å benytte seg av. Dokumentanalyse egner seg blant annet når det er umulig å samle inn primærdata, og når man ønsker å avdekke hva mennesker har gjort eller sagt (Jacobsen, 2015, s. 170). Oppgavens problemstilling kan sies å legge føringer for en metodisk tilnærming hvor kvalitative intervju utført av forsker selv ville være mest passende, men jeg har sett på dette som en stor utfordring. Det å rekruttere informanter ville ikke vært *umulig* for meg, men jeg anså utfordringen som tilstedeværende. Å finne informanter på de ulike plattformene de produserer innhold, samt få dem til å stille til intervju, anså jeg som en ekstra utfordrende og tidkrevende, ettersom oppgaven brer seg over knappe 2,5 måneder. Informantene er også deler av et lønnsarbeid som ses på som sårbart, og informasjonen de ville avgitt under intervju, til tross for anonymisering og ulike etiske aspekt, ville være svært sensitiv. En slik sårbar gruppe må beskyttes ytterligere enn andre individer i andre «mer normaliserte og aksepterte» lønnsarbeid. På bakgrunn av de nevnte utfordringene, anså jeg det som mest lønnsomt for min oppgave å benytte dokumentanalyse som metode.

Det finnes klare utfordringer ved å benytte seg av dokumentanalyse som metodologisk tilnærming. Man må stille seg ekstra kritisk til sitt kildemateriale, og stille spørsmål om det empiriske materialet *egentlig* besvarer problemstillingen man ønsker å finne svar på, sett at jeg selv ikke får muligheten til å stille spørsmål rettet mot min egen studie, og dermed ikke får

nøyaktig den informasjonen som er ønskelig. Det er viktig å ha et kritisk-analytisk blikk på sekundærdataen i kontekst av oppgaven, ettersom intervjuene er laget for å besvare noe annet en *min* problemstilling, og at spørsmålene er stilt og besvart deretter (Thagaard, 2013, s. 59). Et annet utfordrende aspekt er at journalistene som står for intervjuene allerede har nyansert og silt ut informasjon som anses unyttig for dem, men som kunne vært nyttig for meg. Intervjuet er vinklet til fordel for journalistens arbeid, og man må mulig godta en del informasjon som man gjerne ikke er på let etter. Ettersom jeg selv anser det som svært vanskelig å gjennomføre intervjuene selv, er jeg nødt til å gjøre godt forarbeid slik at jeg finner den mest relevante empirien, samtidig som jeg må godta å måtte bearbeide og analysere allerede nyansert informasjon.

Jeg har nå nevnt mulige svakheter med dokumentanalyse som metode, men jeg vil til tross, argumentere for at mye av det empiriske sekundærdata jeg har funnet, er høyst relevant for å besvare min problemstilling. Dokumentene vil ikke kunne si *alt*, men det vil kunne si *noe*.

3.3. Vurdering av dokument - Validitet og reliabilitet

I alle tilfeller av forskning er det viktig å være kildekritisk. Det er i dag lettere å finne informasjon, dokument og litteratur på nettet, men hvor mye av det kan sies å være pålitelig? Dette er en vurdering forsker må ta på egenhånd. Det er viktig å være bevisst på de nye metodiske utfordringer som oppstår som følge av digitalisering og økt tilgjengelighet (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 206).

Validitet og reliabilitet er to begreper som vektlegges sterkt i forskning. Validitet refererer til kildenes gyldighet, samt gyldigheten av de tolkningene som forsker kommer frem til i undersøkelsen. Reliabilitet knytter man til forskningens pålitelighet. Målet er at en nøytral leser bør kunne hevde forskningen er utført på en tillitvekkende og god måte (Thagaard, 2013, s. 193-194).

Det er kanskje ekstra viktig å være kildekritisk når man benytter seg av en metode som i stor grad hviler på dokumenter som eksisterer av andre grunner enn min egen problemstilling. Når man benytter seg av dokumentanalyse, finnes det fire ulike kriterier å vurdere kildene etter: *autentisitet*, som omhandler hvorvidt dokumentet er det den hevder å være, *troverdighet*, som handler om å vurdere kilden som relevant og troverdig i henhold til den problemstillingen den skal bidra til å besvare. *Representativitet* handler om dokumentet er representativt i henhold

til det man ønsker å undersøke; finnes det dokumenter som er mer passende og autoritative? Er kilden vinklet utfra en viss synsvinkel etc. Det siste vurderingskriteriet er *tolkning*, som handler om å forstå og analysere innholdet i dokumentet (Johannesen et.al., 2016, s. 103-104).

Dette er vurderinger jeg har hatt i bakhodet når jeg har søkt etter empiriske intervju. Det å benytte seg av offentlige intervjuer utført av journalister er nok ikke det mest vanlige å innen dokumentanalyse, men jeg har etter vurdering av aviser, samt på vegne av et slikt sensitivt tema, kommet fram til at dokumentene i stor grad er brukbare og representative. Jeg har gjennom hele oppgaven vært flink til å fortløpende drøfte fordeler og mulige konsekvenser ved metodiske valg og endringer. Dette har evnet å bidra til å styrke reliabilitet. Det er et mål at oppgaven skal ha en teoretisk og metodisk transparens; man skal kunne gjennomføre studien på nytt, og komme fram til det samme; å være kritisk, analytisk og konsekvent er derfor viktige bidrag.

4. Teoretiske tilnærminger

I kapittel 2 forsøkte jeg å legge et historisk fundament som leser kan benytte seg av som et verktøy for å forstå samfunnets beretning av moderne sexarbeid. Som nevnt har kvinnelig seksualitet og prostitusjon vært offer for sensur og moralsk panikk. Etter flere århundrer med slike holdninger, ser man fortatt sterke tendenser til en stigmatiserende holdning overfor mennesker som driver med sexarbeid.

4.1. Stigmatisering som sosialt fenomen

Med stigmatisering beslutter samfunnet kollektivt hva som anses som normalt og avvikende. Begrepet kommer opprinnelig fra antikkens tradisjon med merking av mennesker. Merkene skulle fungere som et visuelt hjelpemiddel for å avsløre et individ som var bærer av dårlig moral eller en abnormal karakteristikk. Disse visuelle brennmerkene bidro til å kategorisere mennesker som samfunnet hadde som oppgave å unngå, - særlig i det offentlige rom (Goffman, 2009, s. 43). Fenomenet fungerer som et samfunnsmessig grunnlag for marginalisering av ulike mennesker og samfunnsgrupper. Merkelappene som tilskrives et menneske baseres på enten fysiske avvik (visuelle handikap) eller det Goffman (2009) kaller

«karaktermessige feil» (eksempelvis alkoholisme, psykisk sykdom m.m.), som strider mot hva det større samfunnslag anser som «normalt». Ut fra disse holdningene om hva som er normalt og hva som dernest blir avvikende atferd og karakteristikk, fører til en stereotyp klassifisering av mennesker (2009, s. 45).

Stigmatisering er et sosialt konstruert begrep som kan sies å være relasjonelt.

Stigmatiseringen oppstår i mellommenneskelig interaksjon mellom individer som anses som ulike (Goffman, 2009, s. 20). Ethvert menneske kan oppleve stigmatisering i ulike kontekster, samfunn og situasjoner. Innen et liberalistisk feministisk samfunn kan det å selge seksuelle tjenester applauderes som et selvstendig valg om kvinnefrigjøring og autonomi, mens det innen et konservativt samfunn kan oppleves som en uting som vekker moralsk panikk. Det er en praktisering av en distinksjon mellom «dem» og «oss».

I møte med mennesker som avviker fra den stereotypiske klassifiseringen av det normale, blir mennesker i vår bevissthet redusert fra å være et ordinært menneske, til å bli nedvurdert som noen med en sosial brist (Goffman, 2009, s. 43-46): «Vi vender oss bort fra dem, og ser bort fra deres øvrige egenskaper» (Goffman, 2009, s. 46). Det stigmatiserte individet blir på sett og vis fratatt sin rett til respekt og aksept.

Også kvinner som bedriver sexarbeid opplever stigmatisering. De som stigmatiseres kan risikere å bli et offer for en rekke negativt sanksjonerende atferd; alt fra avvisning, tilbakeholdenhet til fysiske overgrep (Hallgrímsdóttir et al., 2008, s. 120). Dette kan føre til omfattende konsekvenser for selvet, som dernest kan føre til at kvinnene internaliserer holdningene, endrer sin selvopfatning og dernest akseptere at de således ikke lever opp til samfunnets krav: «[H]an reagerer som et ekko på den fornægdelse ved at mene, at nogle af hans egne egenskaber retfærdiggør den.» (Goffman, 2009, s. 50). Hvordan den enkelte reagerer varierer; noen forblir upreget, mens andre har vansker med å håndtere ekskluderingen. Diskursen tilsier at kvinnene ikke oppfyller de normative kravene samfunnet stiller til dem om hvordan en kvinne skal te seg, og de tilskrives merkelapper som kan være destruktive.

4.2. Samfunnets normative holdninger til sexarbeid

De normative samfunnsberetningene har en tendens til å være svært stigmatiserende; arbeidet har lenge blitt ansett som et sosialt problem, og det anses som skittent, demoraliserende, farlig

arbeid, som vekker moralsk panikk. Beretningene nedgraderer kvinnene både som arbeidere og som menneske, og stempler dem som mindre verdt, uanstendige og desperate (Poppi & Sandberg, 2019, s. 4-7). De breie forståelsene av sexarbeid kaller Poppi og Sandberg (2019) «master-narratives»; termen omfatter de normative samfunnsholdningene til sexarbeid som noe negativt.

Hallgrímsdóttir et.al. (2008) forsker på medieberetninger av sexarbeid, og hvordan dette påvirker de normative samfunnsholdningene. De deler samfunnsholdningene om sexarbeid inn i fem ulike beretninger: smitte (contagion), slaveri (slavery), risiko (risk), skyld (culpability) og beretningen om samfunnssvikt (societal failure narratives) (2008, s. 128-131).

Blant de ulike beretningene Hallgrímsdóttir nevner, ønsker jeg å dra frem beretningene *smitte*, *skyld* og *samfunnssvikt*. Smitteberetningen refererer til frykten av spredningen av moralsk ubehag. Denne smitten hevdes å være like skadelig på skammen og selvet for de mannlige partnerne, familier og bekjente, som det er for kvinnene selv. Beretningen om skyld bygges på to ulike aspekt: 1) der kvinnen ses på som seg selv bevisst og vitende, og dermed en skyldig aktør som bør klandres for sin umoral; og 2) kvinner som moralsk inkompetent og uvillig til å lære seg kunnskap om moralsk orden (Hallgrímsdóttir et.al., 2008, s. 127). Til slutt ønsker jeg å trekke frem beretningen om samfunnssvikt, som ser på sexarbeid som et resultat av kontekstuelle feilaktigheter, samt mangel på ulike evner, som dernest fører til at kvinnene tiltrekkes og velger arbeid som anses å være i strid med de dominerende prinsippene i samfunnet. Dette handler om at viktige moralske aktører som hjemmet, skolen og religiøse institusjoner ikke har gjort en god nok jobb i det å forhindre seksuell eksponering og utnyttelse (Hallgrímsdóttir et.al., 2008, s. 129).

4.3. Å trekke symbolske grenser

Hvordan kan kvinnene arbeide i et marked som er kontinuerlig underlagt stigma? Sosiologien Michèle Lamonts teori om symbolske grenser er relevant å se på i et forsøk på å forstå hvordan samfunnsgrupper oppstår som følge av et kontinuerlig arbeid med å trekke symbolske grenser. Grensedragningen handler om hvordan mennesker danner kollektiv gruppeidentitet ved å trekke grenser til det øvrige samfunnet (Lamont & Molnár, 2002). Disse grensedragningene kan komme til syne gjennom såkalte normative interdikter, holdninger og praksiser som stammer fra vår oppfatning av det vi «liker og ikke liker» (Lamont et.al., 2015,

s. 850). Når samfunnet tilskriver samfunnsgrupper negative karaktertrekk, skapes det en tydelig grense mellom «avvikerne» og «de normale».

Dannelsen av sosial identitet kan skildres slik: “[P]ressures to evaluate one’s own group positively through in-group/out-group comparison lead social groups to differentiate themselves from each other.” (Lamont et.al., 2015, s. 853). Dette innebærer at grupper vurderer seg overlegen i sammenligning med andre, som derfor trekker tydelige grenser mellom sin gruppe og andre som anses som dem underlegen. Å aktivt trekke symbolske grenser danner fragmentering av samfunnet og distansering mellom grupper og individer, som dernest danner ulike former for hierarkier.

Lamont legger særlig vekt på *moralske grenser* i danningen av grupper og identitet. Moralske grensedragninger handler i stor grad om å dra grenser mellom selvet og mennesker man oppfatter som umoralsk, og med en avvikende integritet (Lindalen, 2017, s. 30).

Grensedragninger mellom selvet og andre individer og grupper, er ofte en prosess som er i stadig utvikling i underbevisstheden. Disse symbolske grensene oppstår som oftest som følge av oppvekstforhold og sosial bakgrunn, og dernest verdier og moraler: «A number of sociologists are now engaged in analyzing how the self is shaped by class and is produced through boundaries and differences» (Lamont & Molnár, 2002, s. 174).

4.4. Digitalt sexarbeid – Arbeid som kreativt og emosjonelt eller stigmatiserende?

Mennesket har et naturlig behov for arbeid, og vi konstruerer mye av identiteten vår rundt arbeidet vårt. Vi gir oss selv en verdi i samfunnet ved å kvalifisere oss med egne egenskaper og ferdigheter som anses som gode og ønsket. Vi har en naturlig tendens til å ville søke oss til arbeid som fremstår spennende, som utfordrer våre egenskaper og utvikler oss både som arbeidende vesen og som menneske.

Karl Marx omtalte risikoen ved arbeid som ikke opplevdes selvrealiserende og meningsfull gjennom sin teori om fremmedgjøring. Han rettet skarp kritikk mot den økonomiske liberalismens intervensjon i menneskets rett til autonomi; dette hevdet han stod i paradoksal kontrast til liberalismens ideal om frihet (Alvik, 2019, s. 237). Marx hevdet mennesket selvrealiserte seg gjennom arbeid. Der mennesket ikke møtte selvrealiserende arbeid, møtte de en form for fremmedgjøring. I korte trekk innbar en slik fremmedgjøring at arbeiderens egen

makt over arbeidet ble redusert til en objektiv realitet som overtok makten over arbeideren (Alvik, 2019, s. 237).

Innen nevnt arbeidssosiologi er arbeid i stor grad enten selvrealiserende og betydningsfullt, eller fremmedgjørende. Man kan hevde meningsfylde i arbeid er en basal nødvendighet for et menneske (Yeoman, 2014, s. 236).

Emosjonsteoretikeren Arlie Hochschild diskuterte arbeid og mening gjennom sosiologien om følelsesarbeid. Hun hevdet kvinner, i større grad enn menn, kommersialiserte sine personlige følelser i sitt arbeid. Som rasjonelle vesen, faller følelser naturlig, og det strekker seg til arbeidet vårt (Isaksen & Stefansen, 2021). Hochschild skildrer fenomenet om *emotional labour* som handler om emosjonelt arbeid man utfører i en situasjon under et betalt arbeid. Hun tar også inspirasjon fra Goffmans teori om rollespill, og brukte begrepet *deep-acting*, som omhandler en form for rollespill, hvor aktøren forsøker å føle og handle ut fra situasjonen, selv om emosjonene gjerne ikke samsvarer med de personlige følelsene (Shilling, 2012, s. 123-130).

Jeg retter nysgjerrighet overfor hvordan de kvinnelige sex-arbeiderne finner mening i en arbeidstilværelse som er underlagt en sterk stigma, eller hvordan på de på den andre siden kan arbeide til tross for en fremmedgjøring. Det er en tilstedeværende risiko for at empirien min ikke vil kunne besvare mitt spørsmål, men jeg vil forsøke å drøfte det ved å trekke paralleller til deres egne beretninger om arbeidets motivasjon og mening.

5. Diskusjon

5.1. Kvinnenes motivasjonsfaktorer for valg av arbeid

Ettersom problemstillingen min handler om hvordan man kan forstå kvinner som tilnærmer seg et slikt konservativt arbeid, har jeg i analysen valgt å legge vekt på hva de i intervjuene uttrykker som motivasjoner. Jeg har forsøkt å se hvilke motivasjoner som ligger til grunn for å starte med arbeidet, og hvilke faktorer som holder arbeidet gående. Årsakene var mangfoldige og sammensatte, men også til en viss grad sammenfallende og gjensidig avhengige av hverandre.

Intervjuene representerte en rekke motivasjonsfaktorer, hvorav jeg velger å trekke frem tre ulike faktorer som stod fram hos flere av innholdsprodusentene. Jeg velger å dele motivasjonsfaktorene inn i følgende kategorier: økonomi og autonomi, seksuell frigjøring og holdning til nakenhet og seksualitet, samt selvtillitsfaktor.

5.1.1. Økonomi og autonomi som motivasjonsfaktor

Faktorene *økonomi* og *autonomi* var av stor betydning for innholdsprodusentene når de snakket om *hvorfor* de startet med sexarbeid. De fleste kvinnene ga uttrykk for at «gode, raske penger å tjene», samt muligheten for å strukturere sitt eget arbeid var en stor motivasjon ved det som tiltrakk dem arbeidet, og dernest de viktigste faktorene for hva som fikk dem inn i industrien.

For Innholdsprodusent 8 og 4 var penger en viktig del av deres interesse. Innholdsprodusent 8 hadde diagnosen ADHD, og fant et vanlig arbeidsliv svært vanskelig. Innholdsprodusent 4 slet med ME, og hadde store utfordringer med helsen; de ble begge avhengig av økonomisk arbeidskompensasjon fra NAV (Kosalka, 2022; Hammersmark, et.al., 2017).

Innholdsprodusent 8 fryktet potensiell uføretrygd, og tok egne grep, - det var da hun fant plattformen OnlyFans. Ettersom hun hadde et sunt forhold til kropp og seksualitet, bestemte hun seg for å forsøke, og arbeidet skulle vise seg å bli noe hun trivdes svært godt med. Til tross for manglende ønske av å utdype sin økonomiske gevinst på arbeidet, uttrykker hun følgende: «[D]et jeg liker best er at jeg kan jobbe i mitt eget tempo. Og *penger*.» (Kosalka, 2022).

At livssituasjonen har krevd alternativ tenking fra dem, er en gjenganger hos flere av innholdsprodusentene. En annen kvinne som stod i en økonomisk utfordrende livssituasjon, var innholdsprodusent 5. Hun hadde kommet inn på drømmeskolen sin, som var langt fra gratis. For å klare å finansiere studiet, ble OnlyFans løsningen. Hun uttrykker i intervjuet at det er gode penger å tjene, og at det har reddet henne fra mye gjeld (Meisingeset, 2020). Innholdsprodusent 6 fortalte også om økonomiske utfordringer knyttet til permittering som følge av koronapandemien. Hun vurderte lenge fordeler mot ulemper før hun også bestemte seg for å produsere innhold på OnlyFans: «Onlyfans er en måte jeg enkelt kan tjene penger på. Eller ... Jeg sier enkelt, men det er veldig mye arbeid. For meg er dette bare en pengejobb [...]» (Meisingeset, 2020).

Innholdsprodusent 9 og 10 fra USA, samt Innholdsprodusent 11 fra England, ble tiltrukket av arbeidet også på grunn av de gode pengene. Kvinnene var under utdanning, og hadde av ulike årsaker behov for mer penger. OnlyFans ble da løsningen for alle kvinnene, som opplyste en rimelig høy inntekt (Garland, 2021).

Den økonomiske faktoren står sterkt hos samtlige innholdsprodusenter, både norske og internasjonale. Også muligheten for å styre sin arbeidshverdag vektla kvinnene som særs betydningsfullt. Dette funnet går igjen i Poppi og Sandbergs (2019) forskning, hvor kvinnene uttrykte at jobben ga mulighet for å tjene gode penger, enten det var motivert av dårlig økonomi, eller et ønske om å opparbeide seg kapital som en inngang til andre luksuriøse yrker (2019, s. 9-15).

Faktoren autonomi var høyt verdsatt av alle, men var særlig viktig for noen innholdsprodusenter som av ulike helsemessige årsaker ikke fungerte optimalt i et vanlig arbeidsliv, og hvor arbeidet tillot dem å tjene gode penger på samme tid som de hadde en stor frihet.

5.1.2. *Et symbol om kvinnefrigjøring?*

Det er dog ikke *kun* det økonomisk inntekstpotensiale som fører dem inn i industrien og motiverer dem til å bli værende der. Flere av kvinnene uttrykte at de ikke så noe problem med å seksualisere seg selv, og dernest tjene penger på det, ettersom kvinner ble seksualisert uansett (Kosalka, 2022; Pang & Hansen, 2021, Meisingeset, 2020). Dette hindret dem i å føle skam overfor sitt arbeid, og bidro til en stolthet over å tjene penger på sin seksualitet, som om det på sett og vis var en tapt makt de nå hadde gjenerobret:

Vi kvinner har i all evighet vært ansett som seksuelle objekter, og det har vært forventet at vi finner oss i det. Når vi får mulighet til å utnytte denne ubehageligheten og tjene på den, så blir det plutselig feil.
(Kosalka, 2022)

Innholdsprodusent 3 uttrykte også at hun ikke forholdt seg særlig til stigmatisering fordi hun mente den på sett og vis var paradoksal, og skildret det hele med et sitat fra aktivisten Munroe Bergdorf: «Samfunnet har store problemer med kvinner som finner måter å tjene penger på menns lyster. Samtidig har mannsdominerte industrier alltid satt prislapper på kvinners kropp og sex-appell, i århundrer.» (Pang & Hansen, 2021).

Flere av kvinnene uttrykte også at de ikke så problemer med arbeidet sitt nettopp fordi de så på det som kunst. Innholdsprodusent 5 er en av kvinnene som ser på utfoldelse av kropp og nakenhet som kunst, og hun ønsker stolt å vise den frem (Meisingeset, 2020). Hun uttrykker at for henne er kropp «bare kropp», og noe ytterst naturlig; med andre ord er det noe man ikke skal skamme seg over. Innholdsprodusent 6 ser i likhet med innholdsprodusent 5 på jobben sin som produksjon av kunst. Hun reflekterer rundt det hele, men står fast ved å kalle det kunst, og uttrykker:

[M]annlige fotografer har bygget karrierene sine på å ta bilder av nakne, vakre kvinner i alle år. Og plutselig, når en kvinne velger å gjøre det selv og tjene penger på det, så skal vi kalle det noe annet. Da er det porno, ikke kunst. (Meisingeset, 2020)

Dette kunstneriske aspektet skiller seg fra Poppi og Sandbergs empiri om kvinners interesse ved sexarbeid. De kvinnene som skildrer kunst som en faktor for sitt arbeid er unge norske kvinner som har valgt sexarbeid av absolutt fri vilje, med ambisjoner og interesse for arbeidet. Kvinnene Poppi og Sandbergs empiri hviler på, var kvinner med opphav fra Øst-Europa, hvor flere av dem ble skildret med bakgrunn fra fattigere land, og hvor arbeidet var av selvstendig ønske, men gjerne med tungtveiende faktorer som hvordan arbeidet gav mulighet til økonomisk sikkerhet, selvstendighet og sosial mobilitet. Det kan hevdes at disse kvinnene ikke har samme utgangspunkt for å anse sitt arbeid som kunst, enn de norske innholdsprodusentene.

5.1.3. *Bedre selvtillit av å «selge seg selv»*

Det å være stolt over kroppen sin, og ha et ønske om å vise den fram var en faktor som påvirket deres arbeid, men det har ikke nødvendigvis alltid vært slik for innholdsprodusentene. Flere av dem hadde tidligere i livet hatt opplevelser som hadde resultert i nedgradert selvbilde. Disse hendelsene, hevdet kvinnene hadde ført til et økt behov av oppmerksomhet. Noen av kvinnene hadde utviklet seg til å bli mer seksuell, fordi seksualitet var attraktivt, og det oppfylte deres ønske om å bli sett. På denne måten så de tilbake på sin inngang til sexarbeid som en naturlig ting, etter hvert som denne utviklingen av «sitt seksuelle selv» pågikk; sexarbeid ble en naturlig måte for dem å dekke behovet sitt på.

Flere av kvinnene uttrykte at complimentene og oppmerksomheten de fikk som følge av sitt arbeid, var noe av det de synes var det beste med jobben, og det førte til at selvtilliten deres økte. Innholdsprodusent 2 var en av jentene som henviser til hendelser i barndoms- og ungdomstiden som årsak til et økt oppmerksomhetsbehov, og hentyder at jobben hennes bidrar med å oppfylle hennes ønske og behov: «Jeg trengte veldig den oppmerksomheten, og den fikk jeg ved å sende nakenbilder og være superseksuell med gutter.» (Pang & Hansen, 2021). En annen kvinne som hevder hennes arbeid i stor grad har økt hennes selvtillit, er innholdsprodusent 5. Hun har slitt med en hudsykdom som gikk ut over selvtilliten hennes; på OnlyFans ble sykdommen hennes møtt med aksept og komplimenter, noe som bidro til et bedre selvbilde (Meisingeset, 2020).

For flere av kvinnene fungerer arbeidet som en faktor som tilfredsstillende behov, og som dernest blir en viktig årsak til at kvinnene blir værende i yrket. Komplimentert oppmerksomhet fra sine forbrukere er en faktor som går positivt utover selvet, og som dernest kan evne å gjøre jobben mer meningsfull for aktørene selv.

5.2. Å beholde trusa på er å beholde verdigheten - Å sette grenser

Et interessant funn blant de norske innholdsprodusentene var deres opptatthet ved å sette grenser for seg selv for å kunne drive med arbeidet. For de fleste norske innholdsprodusentene innebar dette å «beholde trusa på», - med andre ord å ikke vise underliv. Innholdsprodusent 1 uttrykte dette slik: «Trusen skal være på. Det er for at jeg skal klare å være stolt av det jeg gjør» (Alm & Johansen, 2020). Andre kvinner satte også klare grenser

om å eksempelvis ikke vise ansikt, publisere erotisk materiale/porno, eller møte noen av sine kunder (Hansen & Pang, 2020; Pang & Hansen, 2021). Inntrykket kvinnene gav da de forklarte sin grensesetting, var at det handlet om å sette en grense for seg selv om hva som ble ansett som innenfor og ikke. Som innholdsprodusent 1 uttalte, handlet det for henne om å sette grenser som forhindret henne i å angre på arbeidet sitt i ettertid, samt muligheten for å bære yrket sitt med stolthet. Dette så man også hos innholdsprodusent 5: «Jeg deler ikke fitten min, og der går grensen for min del. Jeg satt den egentlig bare der fordi jeg tenkte at der var verdigheten min [...]» (Meisingeset, 2020).

Det som er særlig interessant med disse grensesettingene, er at de finner sted hos samtlige av de norske innholdsprodusentene, men hos ingen av de internasjonale aktørene (Bernstein, 2019; Garland, 2021). Det kan finnes ulike forklaringer på hvorfor spørsmålet om grensesetting ikke finner sted hos utenlandske innholdsprodusenter. På den ene siden kan man ikke være sikker på at tematikken har vært omdiskutert i intervjuene. Det er en tilstedeværende sannsynlighet for at intervjuene ikke har lagt opp spørsmål som evner å bevare tematikken om grensesetting, og dernest hvorvidt innholdsprodusentene er opptatt av å sette grenser for seg selv. Det er viktig å stille seg kritisk til den allerede bearbejdede informasjonen, og man må derfor være forsiktig med å trekke konklusjoner.

På den andre siden kan man anta at innholdsprodusentene selv i et intervju hadde hatt ønsker om å rettferdiggjøre, og legge vekt på sine avgrensinger, dersom de var opptatt av å sette grenser for seg selv og sitt arbeid. Her kan det være et mulig tilfelle hvor det ikke har vært diskutert grensesetting fordi de ikke forholder seg til det; de er rett og slett ikke like opptatt av å sette grenser for seg selv og sin virksomhet, og med det aktivt dra grenser mellom dem selv og andre samfunnsgrupper. Det er vanskelig å konkludere med årsaken til hvorfor man kan se geografiske forskjeller, men det vil være et legitimt spørsmål å stille seg om disse forskjellene kan ha en sammenheng med hvilke samfunn man lever i; hvor høy aksept er det overfor et fenomen innenfor et geografisk område, *visa versa*.

Nye fenomen tar lang tid for samfunnet å vende seg til, og et kontroversielt arbeid som det å selge nakenhet, kan ta lang tid å akseptere. Etersom plattformen OnlyFans er et relativt nytt fenomen i Norge, sett i forhold til eksempelvis USA, kan man stille spørsmål ved om større internasjonale samfunn har kommet lengre i det å potensielt akseptere, og tilvenne seg et slikt fenomen. En annen ting som er verdt å stille spørsmål ved, er om mindre, tettere nasjoner som Norge, i større grad er dømmende og moraliserende overfor fenomen som oppfattes mer tabu:

«I Los Angeles er det helt normalisert, mens her er det veldig tabu å legge ut nakenbilder. Folk her mener at jeg «selger meg selv». Det gjør jeg ikke i det hele tatt. Jeg selger en opplevelse.» (Pang & Hansen, 2021). Knytter man dette til Lamonts teori om symbolsk grensedragning, kan det oppfattes som en måte kvinnene drar symbolske grenser mellom dem selv som digitale sexarbeidere, og dem de oppfattes å være av samfunnet (prostituerte).

5.3. Bære eller bryte – Sexarbeideres møte med stigmatisering

Til tross for at de norske kvinnene er opptatt av å sette grenser for å bevare respekt og stolthet over arbeidet sitt, hevder de selv at de påvirkes lite av stigmatisering. Flere av kvinnene uttrykker bevissthet over stigmatiseringen og holdningene samfunnet har overfor arbeidet de driver med, men de fleste kvinnene uttrykker at de ikke preges i noe vesentlig grad. Dette evner de å gjøre fordi de anser seg selv som psykisk sterke kvinner som kan håndtere de negative tilbakemeldingene, og at de derfor kan drive med arbeidet. Flere av kvinnene uttrykker dog opplevelser av krenkende atferd og trakassering, både på nettet og i det virkelige liv. En gjenganger blant innholdsprodusentene er hvor normalisert det er for samfunnet å omtale dem som «hore», «prostituert» m.m.; en stempling kvinnene tar tydelig avstand fra: «Det er mange som er dømmende og sikkert tenker «jævla hore». Det er jeg ikke i det hele tatt, men folk ser på meg som en hore.» (Meisingeset, 2020);

Folk ser på meg som en seksuell tjeneste fordi jeg er på OnlyFans. [...] Mange tror at jeg selger sex, og at jeg er en prostituert. [...] Det står mange steder på Jodel at jeg er «tragisk», «prostituert», «ser etter en suger daddy» [...]. Det er så latterlig mye faktafeil. (Pang & Hansen, 2021)

Innholdsprodusent 1 uttrykker seg også om stigmatiseringen hun opplever: «[Kritikken] tar jeg veldig bra. Man må respektere andres meninger om det, når man gjør noe som er litt utradisjonelt, så for min del er det helt greit at folk er imot det.» (Solvang, 2021, 9:25-10:00). Til tross for at hun håndterer kritikk og motgang, anbefaler hun ingen å bli sexarbeider: «Nei, det vil jeg ikke [anbefale]. [...] Det er veldig mye kritikk og mye dritt man får; mye motstand

på veien.» (Solvang, 2021, 9:25-10:00). Flere av kvinnene hevder også å få en rekke positive tilbakemeldinger fra nære og kjære, som støtter og heier frem deres valg, noe som hentydende bidrar positivt til å skille ut kritikken.

Goffman, Hallgrímsdóttir et.al., samt Poppi og Sandberg har alle i sin forskning diskutert aspektet stigmatisering, og hvordan det potensielt kan gå utover et menneske. Som nevnt tidligere i oppgaven, kan kvinner som er underlagt en slik kritikk få omfattende konsekvenser av det; de kan oppleve skjemt bilde av selvet, følelse av skam, og etter hvert aksept for den stigmaen og karakteristikkene de tilskrives. Man må stole på kvinnene når de sier at de ikke forholder seg til stigmatiseringen i særlig grad, men aspektet om grensesetting er interessant å se på i sammenheng med internalisert stigmatisering. Goffman (2009) henviser til muligheten for å internalisere «de sosiale merkelappene», som kan få alvorlige konsekvenser (2009, s. 50). En slik internalisering er ikke nødvendigvis en bevisst prosess hos mennesker, og stigmatiseringen gjennom ulike normer, verdier og holdninger kan bli en integrert del av mennesker fra tidlig alder av. Innholdsprodusent 7 uttalte følgende om hvordan hennes verdier og moraler påvirket hennes skam og skyldfølelse, og hvordan det fikk henne til å avbryte arbeidet: «Jeg følte at jeg solgte kroppen min. Og det lærer man jo tidlig at man ikke skal. Det er ekkelt. Derfor bestemte jeg meg for å slutte» (Hansen & Pang, 2020). Gjennom intervjuet henviser hun til en integrert holdning om at arbeidet hun bedrev var en uting; en holdning hun hadde båret med seg fra ung alder av, og som førte til at hun følte seg skitten, utviklet sterk følelse av skam, som dernest ledet til at hun forsøkte sitt ytterste for å skjule og skjerme familien for den skammen hun selv følte på (Hansen & Pang, 2020).

Her kan man trekke tydelige paralleller til forskningen til Hallgrímsdóttir et.al. Aspektet om moralsk smittsomhet og skyld, virker å være en tydelig internalisert holdning hos innholdsprodusent 7. Hun følte hun gjorde noe som stred mot sitt indre, og samvittigheten og skammen grep henne fatt. Aspektet ved å verne familien mot skammen og stigmatiseringen kan også ses på som en måte hun forsøkte å forhindre å smitte dem med «sin umoral» og skam.

«Ubevisst» internalisert stigma kan være en av årsakene til at de unge kvinnene er så opptatt av å sette grenser for seg selv «for å beholde verdigheten, og kunne føle seg stolt». For dem går det en tydelig grense på hva som kan godtas av folk og ikke, og det å beholde trusen på oppfattes dernest som mer akseptabelt. Med det aksepterer de til dels en grense samfunnet setter. Deres ulike verdier og moralske status er tydelig inkorporert i deres arbeid, og vil

fungere som et individuelt regelverk for den enkelte. Det vil være rimelig å anta at kvinnene ikke aktivt forholder seg til stigmatiseringen og holdningene til dem, men at den i deres underbevissthet blir internalisert, og bidrar til å opprette moral og verdisett som de føler seg obligert til å følge «av egen vilje». På den måten kan innholdsprodusentene med trygghet hevde de ikke aktivt påvirkes av en stigmatisering som internaliseres ubevisst.

Lamonts (2002) teori om symbolsk grensesetting kan også nyttes i en mulig forklaring på hvordan kvinnene klarer å se bort fra, og filtrere diskrimineringen og stigmatiseringen. Når kvinnene velger et arbeid som er konservativt og underlagt stadig stigma, blir det trukket grenser mellom dem og store deler av det øvrige samfunnet. Det handler om at de blir tilført en karakteristikk fra samfunnet som skiller dem fra andre samfunnslag, og hvor de blir nedvurdert og ansett som underlegne (Goffman, 2009, s. 43-46). Men symbolsk grensesetting handler ikke bare om hvordan stigmatisering fra samfunnet skiller mennesker i kategorier av «dem» og «oss», det handler også om hvordan kvinnene driver et arbeid for å inkludere seg selv ved å aktivt trekke egne grenser mellom hvem de er på et individuelt aktør-nivå, og hvem de oppleves å være av samfunnet. Ved å trekke grenser dit at de ikke viser underliv eller produserer porno, slik pornoskuespillere, eskorter og « horer » ofte gjør, forsøker de å inkludere seg selv ved å definere egen identitet, og ved å avkrefte overfor samfunnet at de ikke kan plasseres i samme kategori; at de ikke er det de tror de er, og at arbeidet kvinnene gjør er mer akseptabelt og mulig å respektere.

5.4. En meningsfull arbeidstilværelse i en verden av stigma

Empirien gir tydelig uttrykk for at kvinnene selv synes arbeidet de driver med er betydningsfullt for dem selv. Innholdsprodusentene hevder deres salg, i flere tilfeller, går ut på det å være en «online-girlfriend», hvor de bevilger mer enn bare seksuelle bilder, videoer og samtaler; de driver også en form for *emosjonelt arbeid*. Som en «online-girlfriend» viser de forbrukerne sine en form for omsorg og prater med dem om helt dagligdagse ting, noe som blir verdsatt like stort som det seksuelle aspektet ved arbeidet (Pang & Hansen, 202; Kosalka, 2022). For kvinnene oppfattes dette gjerne som et mer betydningsfullt aspekt ved arbeidet deres; at de oppfyller noens emosjonelle behov, og er til stede som en venn for dem som trenger det: «[...] Jeg er deres «internettkjæreste», en slags fantasi. Derfor er det viktig å gi

dem litt oppmerksomhet. For eksempel via massemeldinger av typ «Hvordan har du det?» (Kosalka, 2022); «De synes det er superstas. Det får meg til å føle at det er koselig å gjøre noe for dem også. At det kan hjelpe andre, være en liten glede. Ikke nødvendigvis bare nakenbilder og that's it.» (Pang & Hansen, 2021).

Jeg vil hevde det er berettiget å påstå at arbeidet kvinnene gjør har en karakter av emosjonelt arbeid ved å gå inn i en rolle, og tilpasse seg situativt hvordan de skal respondere og prate med sine forbrukere, ut fra hvilket følelsesmessig behov dem har. Dette kan dog anses som en del av det Hochschild omtaler som *deep-acting*, hvor kvinnene potensielt ser på det emosjonelle arbeidet som *bare* en jobb, som de gjerne ikke identifiserer seg med personlighetsmessig eller følelsesmessig. På denne måten kan man påstå at de driver et emosjonelt arbeid som sexarbeidere, som anses som mer betydningsfullt enn *bare* det å selge nakenhet.

Aspektet om å se på kropp og seksualitet som kunst kan også være et viktig bidrag i deres oppfatning av et betydningsfullt, selvrealiserende arbeid. De uttrykker at de oppriktig trives med det de holder på med; det er vakkert og naturlig, gir dem rom for kreativ utfoldelse og det gir dem selvtilit. Dette er faktorer jeg vil hevde i absolutt grad er selvrealiserende, og dernest svært betydningsfullt. Det å ha nære og kjære med seg på sin side vil også kunne bidra til å filtrere bort negative holdninger, og fokusere på de positive sidene ved arbeidet.

Knytter man aspektet opp mot Marx' teori om selvrealiserende arbeid, vil alle faktorene som er gjennomgått bidra til å danne en selvrealiserende syssel for kvinnene. Det økonomiske og autonome aspektet tillater dem å være økonomisk uavhengig, være sin egen sjef, og derfor strukturere sin egen hverdag. De er derfor ikke underlagt en objektiv makt som evner å fremmedgjøre dem. Ifølge Marx blir også dette arbeidet sett på som en mulighet for å utfolde seg, og uttrykke seg kreativt; et aspekt som i stor grad legger opp til menneskelig selvrealisering. Stigmatisering kan evne å fremmedgjøre aktøren overfor sitt arbeid, dersom den internaliseres i slik grad at innholdsprodusentene selv ikke klarer å identifisere seg med sitt eget arbeid, slik man så ved innholdsprodusent 7 (Hansen & Pang, 2020). Dette aspektet var dog ikke å finne hos noen av de andre innholdsprodusentene; stigmatiseringen tar ikke sin plass hos innholdsprodusentene, og den evner dermed ikke å fremmedgjøre dem som sexarbeidere.

6. Konklusjon

I forsøk på å besvare problemstillingen om hvorfor kvinner tilnærmer seg ett yrke som sexarbeid, har jeg vært igjennom ulike teorier som stigmatisering, symbolsk grensedragning samt arbeid som fremmedgjørende eller selvrealiserende. Disse tre faktorene har jeg forsøkt å analysere i lys av empirien, hvor jeg kom fram til er en rekke sammensatte årsaker over hvorfor de tiltrekkes arbeidet, og hvordan de motiveres videre. Kvinnene forholder seg den samfunnsmessige stigmatiseringen på ulike måter. Noen av kvinnene kjenner stigmaen direkte på kroppen, mens andre hevder det i stor grad «preller av dem»: En av kvinnene uttrykte at de internaliserte holdningene var tungtveiende i hennes brudd med arbeidet, mens andre innholdsprodusenter anslår at det ikke preger dem i særlig grad. De forblir upreget fordi de tar avstand fra den «feilaktige» stemplingen som omtaler dem som prostituert, og repliserer aktivt at de ikke er dem samfunnet tror de er. Denne symbolske grensedragningen mellom deres virkelige jeg og samfunnets ekskluderende oppfatning av dem, evner på sett og vis å inkludere dem tilbake, til tross for en underlagt marginalisering. Her får man et spill om grenser fra individet som aktør på et mikronivå, mot samfunnet som struktur på et makronivå.

Det er dog berettiget å hevde at kvinnene til en viss grad internaliserer stigmatiseringen og samfunnholdningene, eksemplifisert ved å sette grenser for seg selv og sitt arbeid. Det uttrykkes ved at de ikke går ekstreme lengder i arbeidet, ved å vise underliv, fordi de ønsker å bevare selvrespekten og verdigheten.

På den ene siden, fremstiller de norske kvinnene sexarbeid som en måte å tjene gode penger på, samtidig som de får en tilstrekkelig autonomi og frihet; materielle faktorer som anses som basale for arbeid og levekår generelt. På den andre siden har man faktorer som kunstnerisk frihet og kreativ utfoldelse som meningsfaktor i arbeidet. Med andre ord finnes det ulike aspekter som legger til rette for at kvinnene finner en meningsfull arbeidstilværelse i et stigmatisert arbeid.

Til slutt ønsker jeg å atter en gang tilføye at det har vært en utfordring å gjennomgå intervjuene, ettersom jeg til stadighet har måtte stilt meg kritisk i analysen av empirien. Oppgaven er bygget på mediereportasjer fra journalister, noe som kan anses som problematisk, men jeg ønsker likevel å argumentere for interessante, tilstrekkelige funn. Jeg vil dog benevne at en analyse av et større empirisk grunnlag ville vært givende for temaets forskning, som kunne satt lys på et interessant sosiologisk fenomen.

Litteraturliste

Asdal, K. & Reinertsen, H. (2020). *Hvordan gjøre dokumentanalyse: en praksisorientert metode*. Cappelen Damm akademisk.

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm akademisk.

Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt.

Shilling, C. (2012). *The body and social theory* (3.edt.). SAGE.

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.

Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.

Selvvalgt litteratur

Alvik, I. (2019). Frihet og fremmedgjøring hos den unge Marx: Kritikken av den økonomiske liberalismen I Eriksen, C. C (Red.), *Den unge Marx: Rett, samfunn og vitenskapsteori* (s. 231-256). Gyldendal akademisk.

Blom, Sogner, S., & Rosenbeck, B. (2005). *Kvinner i den vestlige verden fra år 1500 til i dag*. Cappelen Akademisk Forlag.

Cook, H. (2004). *The long sexual revolution: English women, sex, and contraception, 1800-1975*. Oxford University Press. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hogskbergen-ebooks/detail.action?docID=737400>

Goffman, E. (2009). *Stigma: om afvigerens sociale identitet* (2. utg.). (B. Gooseman, Oms). Samfundslitteratur.

Hallgrímsdóttir, H. K., Phillips, R., Benoit, C., & Walby, K. (2008). Sporting Girls, Streetwalkers, and Inmates of Houses of Ill Repute: Media Narratives and the Historical

Mutability of Prostitution Stigmas. *Sociological Perspectives*, 51(1), 119–138.

<https://doi.org/10.1525/sop.2008.51.1.119>

Isaksen, L. W., & Stefansen, K. (2021). Arven fra Arlie Russell Hochschild. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1, 4–7. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2021-01-01>

Jones, A. (2015). Sex Work in a Digital Era. *Sociology Compass*, 9(7), 558–570.

<https://doi.org/10.1111/soc4.12282>

Lamont, M., & Molnar, V. (2002). The Study of Boundaries in the Social Sciences. *Annual Review of Sociology*, 28(1), 167–195. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.28.110601.141107>

Lamont, M., Pendergrass, S., & Pachucki, M. (2015). Symbolic Boundaries. Wright, J. D. (Red.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (2. Edition., p.850-855). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.10416-7>

Lindalen, K. K. (2017). *Vi er her for å bevare vårt folk, vår kultur og vår særegenhet: Et sosiologisk studie av identitære ideer*. [Masteroppgave, Universitetet i Oslo].

<http://hdl.handle.net/10852/58678>

Poppi, F. I. M. & S. Sandberg (2019): A bene placito: Narratives of sex work. *Narrative Inquiry*. Published online ahead of print.

https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/77123/A%2Bbene%2Bplacito_post%2Bprint.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Sanders, T., Scoular, J., Campbell, R., Pitcher, J., & Cunningham, S. (2017). *Internet Sex Work*. Springer International Publishing AG. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-65630-4>

Van der Nagel, E. (2021). Competing platform imaginaries of NSFW content creation on OnlyFans. *Porn Studies* (Abingdon, UK), 8(4), 394–410.

<https://doi.org/10.1080/23268743.2021.1974927>

Yeoman, R. (2014). Conceptualizing Meaningful Work as a Fundamental Human Need. *Journal of Business Ethics*, 125(2), 235–251. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1894-9>

Empirisk materiale

Alm, I., & Johansen, M. S. (2020, 6. mars). Lene (29) selger puppebilder for en halv million kroner i året. *Tv2, Underholdning*. <https://www.tv2.no/a/11268828/>

Bernstein, J. (2019, 9. februar). How OnlyFans Changed Sex Work Forever. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/02/09/style/onlyfans-porn-stars.html>

Garland, E. (2021, 10. juli). ‘Where else can I make a month’s rent in two days?’: the unlikely stars of OnlyFans. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/media/2021/jul/10/where-else-can-i-make-a-months-rent-in-two-days-the-unlikely-stars-of-onlyfans>

Hammersmark, K. B., Gabrielsen, E. C., & Kumano-Ensby, A. L. (2017, 31. januar). – Selger heller ræva på nett enn å gå på NAV. *NRK*. <https://www.nrk.no/dokumentar/xl/-selger-heller-raeva-pa-nett-enn-a-ga-pa-nav-1.13320517>

Hansen, V. B., & Pang, X. (2020, 12. oktober). «Heidi» solgte nakenbilder på nett: – Jeg mistet en del av selvrespekten min. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/gW7wb0/heidi-solgte-nakenbilder-paa-nett-jeg-mistet-en-del-av-selvrespekten-min>

Kosalka, A. (2022, 5. februar). – Jeg er ikke redd for å vise meg naken. *Fædrelandsvennen*. <https://www.fvn.no/nyheter/lokalt/i/RrQK55/jeg-er-ikke-redd-for-aa-vise-meg-naken>

Meisingeset, S. (2020, 23. september). Siv (23) selger naken-bilder som deltids-jobb. *Universitas*. <https://universitas.no/sak/67412/siv-23-selger-nakenbilder-som-deltidsjobb/>

Pang, X., & Hansen, V. B. (2021, 7. februar). Den nakne sannheten. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Epo9L3/den-nakne-sannheten>

Solvang, F. (Programleder). (2021, 16. September). OnlyFans og sexsalg [Episode i TV-program]. NRK TV (Produsent). *Debatten*. NRK. <https://tv.nrk.no/se?v=NNFA51091621&t=604s>

Høgskulen på Vestlandet

S0590 Bacheloroppgave i sosiologi

S0590-O-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	09-05-2022 00:00	Termin:	2022 VÅR
Slutt dato:	23-05-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave i sosiologi		
Flowkode:	203 S0590 2 O 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	410
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	9941
----------------------	------

Sett hake dersom Nei
besvarelsen kan brukes
som eksempel i
undervisning?:

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei